

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Az E. M. K. E. közgyűlése.

Gyönyörű őszi idő kedvezett az Emke hatodik rendes közgyűlésének. Az egylet folyton fokozódó tevékenysége s azon kiváló férfiak személye iránti érdeklődés, kik politikai és társadalmi közéletünk terén vezérszerepet visznek, nagy közönséget gyűjtött össze, a székely fővárosba, mely ünnepélyesen és szeretettel fogadta vendégeit. Ezen vendégek legkiválóbbja Apponyi Albert gróf volt, kinek jöttéts leendő szereplését már előre sokféleképen kommentálták, az eredmény pedig a volt, a mint mást nem is lehetett várni oly kiváló férfitől, hogy politikai közéletünk ezen — testben és szellemben kimagasló vezéralakja az Emke céljai és törekvései iránt való rokonszenvét kifejezve, a párt politikától ment nemzeti programmal lelkes munkásságának jelenté magát.

És igazi örömmel láttuk, hogy hazarészünk jelessei, kiket az egymással sokszor keserű küzdelmet vívó politikai pártok erős bajnokai gyanánt tisztel az ország, — itt teljes elismeréssel és örömmel üdvözölték egymást e téren, hol nincsen partikularis törekvés, mert mindnyájan országos érdeknek, hazafias kötelességnek ismerik a magyar állameszme szolgálatát, a magyar nemzeti kultúra fejlesztését, a magyarság megmentését és erősítését békés eszközökkel. Gr. Bethlen Gábornak, gr. Apponyi Albertnek és Ugron Gábornak felszólalásai a közérzület méltó kifejezései voltak.

Marosvásárhely zászlódíszben fogadta vendégeit, kiknek egy része 3-án reggel, nagyobb része délelőtt érkezett. Nagy közönség várt a vasuti pályaháznál hova a céhek, iparos társulatok is lobogókkal vonultak ki. Geréb Béla polgármester, B. Bánffy Zoltán a m.-vásárhelyi

Emke választmány elnöke, Györfy Pető ny. törvényszéki elnök, Lázár Benedek főkapitány diszmagyarban jelentek meg.

Midőn a vonat berobogott, felharsant a tüzoltók zenéje, s utána Geréb polgármester meleg szavakban fejezte ki városa örömet és üdvözlését. B. Bánffy Zoltán a helyi választmány nevében üdvözölte a vendégeket, ohajtván, hogy minden pártérdektől menten dolgozzanak „viribus unitis”. E beszédre gr. Bethlen Gábor mondott köszönetet, mire a menet a zenekar hangjai mellett hosszú kocsisorban vnuult be a városba.

Mielőtt az első nap programjára kitűzött fűrdőkongresszus megnyitól volna, az Emke elnöksége és választmánya felkereste Derzi János sírját, ki 10 000 frtot hagyott az Emkének. Sírja felett Rádiger Géza unitárius lelkész moudott szép beszédet s azután koszorút helyeztek reá.

A fűrdőkongresszust gr. Bethlen Bálint, az erdélyi kárpát egylet elnöke nyitotta meg. A kérdések a körül forogtak, hogy mikéut lehetne hazai fűrdők emelkedését, látogatottságát elősegíteni. Téglás Gábor dévai realiskolai igazgató, dr. Szilvássy János borszéki fűrdőorvos, dr. Bikfalvy L. h. egyetemi tanár, dr. Hermann Antal író, dr. Veress Sándor tunsádi fűrdőorvos, Sándor József, Horváth Gyula indítványai és élénk hozzászólásai annyira érdekessé tették a gyűlést, hogyha csak felét fogyanatosítják a praktikus ideáknak, természetesen megfelelő pénzerővel, az erdélyi csodaerejű fűrdők nevezetesebbjei versenyezni fognak a külföldi előhaladt fűrdőivel kényelemben és látogatottságban.

Este ismerkedési estély volt a Transilvania nagytermében, melyen megjelent az Emke színe java.

Másnap okt. 4-én fényes istentisztelet volt a rómkath. plebánia templomban. Ő Felsége névnappja alkalmából. Azután az elnökség s a választmány tisztelget b. Kemény Kálmán főispánnal és Geréb Béla polgármesterrel, mire a szt. Miklós utcai ev. ref. templomba vonult, hol már nagy közönség, köztük számos előkelő hölgy foglalta el a padokat s a karzatot.

Az elnöki emelvényen Bethlen Gábor gróf elnök, Horváth Gyula alelnök, Sándor József főtitkár, Merza La-

jos főpénztárnok, Reményi Antal jogtanácsos, Csernátóni Gyula és Gáspár János jegyzők foglaltak helyett.

Bethlen Gábor gróf elnök megnyitójában kiemeli, hogy az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület a magyar társadalom támogatásánál fogva jóval erősebb az ország valamennyi hasonló egyesületénél, holott éppen az erdélyi rész a legszegényebb országrész. Elismeréssel említi a központi iroda és főleg Sándor József főtitkár lankadatlan fáradozását. (Éljenzés.) Rámutat arra, hogy a lefolyt évben nyílt meg az algyógyi földmívelési iskola, valamint megalakult az egyesület kebeléből, az erdélyrészi Kárpát-egyesület. „Mindazonáltal”, úgy mond, „hogy megfolyhessünk amaz igényeknek, melyeket az egyesülettel szemben támasztatuak, gyűjteni kell és gyarapítani ezen egyesület tőkét. A támogatás első sorban a hazafias magyar társadalom feladata és kötelessége, mert az a körülmény, hogy a kormány élén álló hazafitól ez vagy amaz kisebb fontosságú előzékenységben részesített valamely magyar közművelődési egyesület, még korántsem jelenti azt, hogy magasabb intézőkőreink a magyar társadalom ezen általános és nagyfontosságú hazafias mozgalmát úgy a hogy kellett lennie, magukévá tették volna. De bizonyos, hogy az országszerte történő újabb mozgalmak tanúsítják azt, hogy a társadalom maga is szükségét érzi a szövetkezést a magyar nemzet megerősítésére Magyarországon s ez a terjedő mozgalom bizonyára kényszeríteni fogja a politikai intéző köreket, hogy melegebben karolják föl e törekvések. Mutasson föl valaki a világ térképén még egy másik nemzetet, mely hasonló védekezésre szorult volna, mint a magyar”. Megemlékezik az egyesület alapításáról s lelkes szavakban szólván arról, hogy a nemzet megerősítésére való törekvés Magyarország hatalmának növelését is eredményezi, azt mondja, hogy midőn Magyarország hatalmas volt, a király és családja is legbiztosabban érezhette magát itt a magyar földön, ha népe között hazafias kötelességet teljesített. (Hosszas éljenzés.)

Sándor József főtitkár ezután kivonatossan bemutatja az E. M. K. E. évi jelentését, melyet mai számunkban ismertettük. Előterjesztését többszörös éljenzés kísérte. Együttal számokkal bizonyítja, hogy az erdélyi részekben, mily kevés a magyar iskola. Gyujtó szá-

TÁRCA.

Abrudbánya és Zalatna szomorú napjai 1848 és 1849-ben.

Rövid jellemzése, valamint elpusztulási- és menekülési története az 1849. május 10-én, azaz a városnak az oláhok által történt felprédálásakor, Abrudbányán élt embereknek.

I. Reinich Ágoston.

Első aranyváltó abban az időben s egyszersmint a három, egy törvényhatóság alá tartozó helység (Abrudbánya, Verepatak és Korna) képviselője — felsőbb engedelmekkel — a pesti országgyűlésen.

Jelleme szilárd s különösen mint hivatalnok a pedantságig lelkiismeretes, tudománya nagy s épen e tulajdonok miatt esett reá a szavazó népség választása.

A katasztrófa alkalmával távol volt lakhelyétől.

Feleségét honn hagyta egy fiával és három leányával. A pusztulás estéjén a 16 éves Lajost lóháton látam többször elő s hátra járkálni, de velünk Brádra nem menekülhetett, mert utközben valahol (a helyet bizonyosan senkisémm tudja) lelőtték lováról.†

Anyja és három testvére Kolozsvárra, hol bevárták a családapa megérkezését, ki magát Pesten purifikáltatta, azon kinezésből, hogy Erdélyben ne kelljen tennie, mert az erdélyi bírák sokkal szigorubbán ítéltek.

Reinich nélkülözhetetlen egyén a bányászatonál. Az új organizáció alkalmával verepataki bányabiztosnak tettek s onnan nagyági bányanagynak, hol jelenleg is*) hivatalnokoskodik.

*) 1860-ban írta a szerző.

Szerk.

Ő volt, ki 1859. évben (a mint a mi vidékünkön beszélnek) a nagyági bányarészek eladását megátolta, kimutatván, hogy a jövedelem képes hiadni az eladási árt. Neje, — kit ő zsarukoi kormány alatt tart — vele vagyon.

Nagyobbik leánya, Mili férjhezment Pécsi Déneshez, A férj elrészegeskedett, a nő könnyelmű, a lehető legzavartabb életet érték, mig nem az asszony férjét odahagyta s nem találván az atya házánaul menedéket, beszegődött a Gendarmeriehez gazdasszonynak, mely bal lépése következtében atya haragját annyira magára vette, hogy senkisémm képes kiengesztelni. Pécsi hosszas hányódás, vetődés után felesapott földmérőnek s mint ilyen becsülettel megállott helyén; csakhogy a fizetés alkalmával pénze legnagyobb részét megitta, mignem a sok ital harminez egy néhány éves korában földbe tette.

Lini férjhez ment Berger József verepataki bányajárhoz.

Férjét több hivatalnokkal együtt egy Schreiber nevű bányafelügyelő feladta, mint a kik a kamarát megkárosítani törekedtek, ennek következtében disponibilitásba helyeztették, ő meg a rendelkezése alatt levő esztendőtl felhasználva, átlépett a bányásági francia társulathoz sokkal jobb fizetéssel. Most is ott szolgál.

A legkissebb leány úgy tudom ma is atya házánaul vagyon.

II. Diószegi Sámuel.

Apja, mint gombkötő vándorolt be Abrudbányára. Szerencsés bányászata s házassága oda juttatta, hogy két gyermekét Samut és Jozsefet iskolában jártatni képes volt s még maradt is fenn vagyona venségére.

Diószegi Samu a forradalmi idő kezdetén rendőrbiztos volt Abrudbányának s mint ilyen többször kénytelenített a szállongó hírek nyomán az oláhok reakciójának ellenébe lépni. De különösen a kormányzékai bi-

zottság által befogott oláh főbkek egyenest az ő felvigyázása alá adtak.

Nem lehet hát csodálkozni, ha az oláh nép orrolt reá. A május 19-iki kivonulás neki sem sikerült s így kénytelen volt visszatérni a biztos halálba.

10-én, a midőn az oláhság a katonák kivonulási hírére a városba szándékozott jönni s jött is, Diószegi nejevel, nejeének nagynénjével a ref. papnéval és a ref. pappal Benkő Andrással Sulucz Jánoshoz akkori uradalmi ellenőrhöz vonultak, régi barátságok alapján biztos menedéket reménylendők.

Sulucz a két férfit a padlásra, mint biztosabb helyre küldte, a két nő alatt maradt egy belső szobában.

Volt-e valaki, a ki ott lőttek elárulta, vagy maga Sulucz adta értésökre, elég hogy a három, az abrudbányai mászárlásban legnagyobb részt vett oláh, Hublja, Jorgos és Kemesoj (mind a hármán Abrudfaluának Szuhár nevű részéből valók) nemsokára oda érkeztek és szidalmazva az ellenőrt az elrejtett magyarok kiadását kérték.

Beszélik, s mint bizonyost állítják, hogy Sulucz e három oláh előtt hatalmasan tagadta, hogy lennének nála elrejtett magyarok, mig másfelől alattomosau intett a padlás felé, honnan pár perc múlva Benkőt, Diószegit és Vida Antalnak az uradalmi ispánnak a fiát Samut (egy együgyű legényt) lecibálták s azon a helyen agyonverték mind a hármat.

A forradalmi idők után mindig azzal védte magát Sulucz, hogy a nép dühének ellentállani lehetetlen volt s a'ra, hogy az ő élete sem volt biztosíva felhozta erősségül saját házánaul kirablását s butorainak összeromboltatását.

Sulucz a forradalmi idők alatt egy volt a legbefolyásosabb emberek közül. Az ő keze nagyon sokfelé működött, csakhogy nem nyílt. Dobra a Zalatna vidéki és Buttyán a Zaránd megyei oláhság fejei több másokkal együtt örökös tanácskozásban éltek vele, egyik fia Dénes

vakban fejtette ki minden hazafi kötelességét az E. M. K. E. iránt.

Bethlen Gábor gróf elnök meleg szavakkal ismeri el Sándor József buzgó, lankadatlan működését s indítványára a közgyűlés Sándor Józsefet tiszteletbeli alelnökké választja.

Horváth Gyula alelnök indítványozza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvileg örömet fejezzék ki, hogy a király ellen intézett merénylet nem sikerült. A közgyűlés egyhangulag fölállva fogadta el az indítványt.

A gyűlés folyamán megérkezett Ugron Gábor, kit zajosán megéljeneztek.

Reményi Antal indítványozza, hogy a legközelebbi közgyűlés Budapesten tartassék meg.

Horváth Gyula elfogadja az indítványt.

Apponyi Albert gróf szintén pártolja a közgyűlésnek Budapestben leendő megtartását. Ama szép jelentés melyet Sándor József tett s melyet senkise sem hallhatott megilletődés nélkül, föltárta azt a nagy közdelmet, melyet az E. M. K. E. hősiesség kintartással, de elégtelen erővel folytatott. E küzdelem nem helyi feladata az erdélyrészi népeknek, de éltszükséglete az egész országnak. Ebbe bele kell vonni az egész országot. Az egész országot. Az E. M. K. E. működésében sok van olyan, a mi tisztán állami feladat s a miben a társadalomnak az államot kell támogatni. Ebbe a támogatásba bele kell vonni a fővárost is, hadd halgassa meg élő szó által, közvetlenül az egyesület óriási küzdelmét és feladatait. Nem hiszi, hogy legyen olyan magyar ember, a ki, ha eddig a tudatlanság hidegségével viseltetett is az ügy iránt, megértve az E. M. K. E. működését, ne érezné, hogy kötelessége cselekedni. (Zajos éljenzés.) És ha a fővárosban megjelennek azok, kiknek kezében le van téve az állam eraja, lehetetlen, hogy bizonyos üdvös megszégyenítés ne érje őket. De éri e megszégyenítés az egész közéletet; kivesszem részemet belőle magam is. (Percekig tartó éljenzés.) Elfogadja az indítványt.

Bethlen Gábor gróf elnök enuncijálja, hogy tétessenek lépések a budapesti választmánynál a végett, hogy a jövő évi közgyűlés a fővárosban legyen.

Ezután Bartók György Kovács Sándor alapítótag, Rádiger Géza pedig Derzi János alapító fölött mondtott emlékbeszédet.

Az emlékbeszédek mély hatást tettek, különösen dr. Bartók Gy. aratott méltó elismerést szónoklatával, mely Kovács Sándor emlékeztetést, nemes törekvéseit szépen örökítette meg.

Gr. Kornis Viktor, a kandidáló bizottság nevében választmányi tagokul ajánlotta a következőket: Albach Géza, b. Bánffy Zoltán, Benigni Samu, gr. Bethlen Andrásh, gr. Bethlen Bálint, dr. Concha Győző, id. Dániel Gábor, Fehérvári Jenő, Ferencz József püspök, id. Gáspár János, H. Gál Domokos, Hegedűs Sándor, Horváth László, ifj. b. Jósika Lajos, gr. Károlyi István, Koos Ferencz, dr. Kovács Ödön, gr. Kornis Viktor, Kovács Ferencz plébános, Langer Bódog, Lönhart Ferencz püspök, Rákossy Jenő, Réthy Lajos, Sándor János, K. Sándor József, Sigmund Dezső, Sima Ferencz, Szabó Samu, Szathmáry György, Török Bertalan, Vásárhelyi Béla, Ugron Gábor. kiket a közgyűlés el is fogadott.

A pénztár vizsgáló bizottság nevében Fekete Gábor kir. táblai tanácselnök tett elismerő jelentést, méltán emelve ki Merza Lajos pénztárnok páratlan munkásságát, ki díjtalanul teljesíti felelősséggel, fáradsággal teljes feladatát.

Gr. Bethlen Gábor elnök ezután köszönetet mondva a marosvásárhelyi városi és megyei választmányoknak, az emlékbeszédet tartott szónokoknak s a királyhágon tulról megjelenteknek, ráutalt gr. Apponyi beszédére, mely élesen kidomborította, hogy mily szükséges, hogy a királyhágon tuliak is megismerjék az Emke működését mire a gyűlést éljenzés között bezárták.

Gr. Bethlen Gábor elnök ezután köszönetet mondva a marosvásárhelyi városi és megyei választmányoknak, az emlékbeszédet tartott szónokoknak s a királyhágon tulról megjelenteknek, ráutalt gr. Apponyi beszédére, mely élesen kidomborította, hogy mily szükséges, hogy a királyhágon tuliak is megismerjék az Emke működését mire a gyűlést éljenzés között bezárták.

A lakoma.

Délután 3 órakor volt a banquette. 204-en szorongtak az asztalok mellett, és számosan voltak, kik kénytelenek voltak visszatérni. Előkelő hölgy közönség jelen meg az asztaloknál még e karzaton is. Az ebéd jobb is lehetett volna, különben az első pár fogás után a teljes figyelem a szónokok felé fordult, mert a képviselőház két legbiresebb szónoka: gr. Apponyi Albert és Ugron Gábor nyilatkozataira mindenki kíváncsi volt, kiket megjelenésükkor hosszasan éljenzés és tapsal fogadtak.

Az első felkiszöntött Bethlen Gábor gr. mondotta a királyra Kemény Kálmán báró főispán Bethlen Gábor grófot életette, Geréb polgármester pedig az E. M. K. E. t és a vendégeket köszöntötte fel. Sándor János főtitkár igen hatásos beszédében a kormány és tagjaira emelte poharát. Ugron Gábor ara a kormányra mond áldomást, a mely már akkor is létezett, a mikor még minisztérium nem és még akkor is fog létezni, a mikor már nem lesz kormány. A női kormányt élteni, a hazafias magyar nőket és az E. M. K. E. női választmányának elnökét, Bánffy Zoltáné. Bethlen Gábor gróf tomboló tetszés közt Apponyi Albert grótra üríti poharát, a ki az egyesület érdekeit szívén hordja.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy azt a megtiszteltetést, melyben részesült, a vendégszeretetnek tulajdonítja, a mely itt él leginkább a székelységben, a hol a nemzeti géniusz tetőpontját érte el. Az E. M. K. E. a melyhez vendégül jött, a magyar faj érdemeit s ez által a nemzeti és állami érdekeket szolgálja. Nem támadás ez egyesület a nem magyarajku polgárokkal szemben. Gyanus hazafiság az, mely visszautasítja a jobbot, melyet az E. M. K. E. nyújt feléje. Semmi alapja nincs a ferde felfogásnak, mely külön jogi államnak teszi meg a nemzetiségeket. Az állam kezdettől fogva a szabadság állama volt. A szabadság az az egyéniség, mely megengedi az egyénnek, hogy addig, míg az állam érdekeit nem sérti szabadon érvényesítse akaratát. De az, hogy külön individualitást akarnak adni valamely fajnak, alkalmas az

állam felbontására. Ezekkel az elemekkel nem paktálunk. Ha van itten való megjelenésnek politikai értelme, az nem pártpolitizálás, hanem demonstrációja a magyar egyesület elveivel való teljes szolidaritásomnak. Az az egyesület, mely az állam feladatait támogatja, a politikai önkormányzat legnagyobb fokát teljesíti. Fonák felfogás az, mely a magyar szellem kitörését, vagy ha úgy tesszük: exkluzivitását ovinizmusnak nevezi. Ez alapföltétel annak, hogy politikai missziókat teljesítsük. Kéri, fogadják buzgó munkásául az E. M. K. E.-nek. Élteni az egyesületet és munkásait. (Nagy tetszés.)

Ifj. Ábrányi Kornél szép beszédében Ugron Gáborra üríti poharát. Ugron Gábor lelkes szavakkal mond köszönetet Apponyinak. „A baráti jobbot, melyet felénk nyujt,“ egymond, „örömmel fogadjuk. En ezután meg jobban fogom becsülni tiszelt barátomat, a kivel együtt török, szenvedek az ellenzéki padokon, s a ki ki, mint látom, ismeri a veszélyeket, melyek azt az országrészt fenyegetik, a hol az én bölcsőm ringott.“ Hosszasan fejtegeti, hogy az Emke dolgait voltaképpen az államnak kellene teljesítenie. Élteni Kúun Kocsárd grófot, az egyesület tiszteletbeli elnökét. Groisz Gueztáv dr. egyetemi tanár özv. Bánffy Györgynét élteni, a ki két gyermekét is elhozta a banketre. Rákossy Viktor dörgő éljenzés és nagy lelkesedés között emeli poharát Sándor József, az E. M. K. E. főtitkára. (Fölkáltások: Éljen Sipulusz!) Kovács Albert az ünnepi szónokokat, Rákossy Lajos id. Gaspár Jánost élítették. A bankette 6 óra felé ért véget.

A fáklyaszene.

Este hét órakor fáklyások kettős sora indult a Transzilvania fogadó elé, hol ezekre menő közönség tanyázott. Az erkélyen vártak Bethlen Gábor gróf, az E. M. K. E. elnöke, Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor, mert a fáklyaszene első sorban az E. M. K. E. elnökének szólt. Fülöp Albert üdvözölte Bethlen grófot, utána Vass Tamás ref. lelkész Apponyit, a ki a nép riadó éljenezéi közt nagy hatással felelt. Elmondta, hogy e kitüntetés nem személyes nem is pártállásának szól, hanem tiszta, önzetlen igyekezetének, melylyel hazáját szolgálja. Ugy Apponyi mint Ugron Gábor tartózkodott minden politikai és parti-annunciációtól. Rendkívüli hatást tett Ugron beszéde, melyben a kulturális teret jelöli meg olanyul, melyen minden pártnak kezét kell fognia.

A népsokaság hullámozott a téren, élítették Apponyit és Ugront.

Jelentés az EMKE hetedik évről.

Sándor József főtitkár buzgó és lelkes tollából vas-tag kötet látott napvilágot a maros-vásárhelyi közgyűlésen, mely beszámolója az Emke 1890-91. évi életének. Kivonatossan közöljük az életműködés gazdag eredményeit felmutató jelentést ohajtra, hogy mennél többet buzdítsan a tevékenységre és áldozat készsége.

Látva, Vaszi, itt a két nő élete veszedelemben forog, társait hátrahagyva a Konczné megmentésére, oda rohan s miután szava elriasztani a kegyetleneket, nem volt képes, kardjával kiméletlenül vágta az embereket így volt képes megmeleteni a két asszonyt.

Nyájás szavakkal fordula a földön eszmélet nélkül heverő Benkőnéhez, feléleszteni igyekeztve; miután sikertelen volt erőlködése, megkísélti Dioszeginét szólna magyarul hozzá, tán inkább életre jön.

Néhányszori próba után csakugyan visszakarta eszméletét.

A hogy Benkőné teljes tudatra jutott, a kapitány kiválasztott kettőt saját csapatjából s megeskétá, hogy e két nőt életök veszélyeztetésével is védeni fogják, az eskü mellé pedig e nyomatékot tevő: „Ha e két nő elvész, akkor holnapon tul élni nem fogtok“, ezzel elindítá őket fel a hegyen az erdő sürgőjébe.

Jó darabig haladtak fel a merdek hegyen, mig egy bokrokkal sűrűn összenőtt helyen a két nőt leültették egymásmele.

A két ór ott ült egy darabig, aztán az elindult széjjelnezní, a másik ott maradt, nem mintha megnyugvást akart volna adni; hanem, hogy új aggodalomba ejtse a két szerencsétlent. Pénzt kért tőlük — a kifosztottaktól — s a midőn nem tudnának adni — „mire kinlódjam én veletok“ — szók kíséretében puskája megtöltéséhez kezd. Szinte-szinte készen vala, a midőn a meredeken elsikul, puskája eldurran, ő maga jó távolásra lecsuszik az oldalán, össze-vissza sértve testét. Isten intésének vélte az eleszusamodást, többé bántani nem merte a két nőt még szóval, sőt felkelvén nagynehezen, kérte a két szerencsétlent, ne tudnák fel neki e gazságot, hanem bocsátának meg bűnét, mert az Isten is csak így fogja megbocsátani.

(Folyt. köv.)

vezér s már a hegyaljának prefektussa volt. Egy ily barátokkal bíró s annyira befolyásos ember csak képes lehetett volna három, vagy egy párral több zajongót rendreutasítani, annyival is inkább, hogy e három ember ugyszolván alárendeltje, vazalja volt neki, a mint az egész világ tudja s bizonyíthatja, hogy 1848. okt. 24-től egész 1849. május 10-ig három nap nem tölt el, hogy parancsolatot hallgatni e három közül valamelyik megjelent volna nála.

1851 vagy 52-ben tisztán nem tudom, Suluczné kiindul egy vásárnapiján a piacra; egyfelől, hogy közelebb érje, másfelől, hogy a sárt kikerülje a pusztá telkeken keresztül vette útját.

A romok mindenfelé beszegve voltak epilobiummal. Örömet ébresztett-e fel a virító szín az asszonyban, vagy a lelkiismeret támadt fel benne? elég hogy a mint ez az építés végett összehordott gerendák közül menne, szeméit a Dioszegi romban heverő házán felejtí, megcsuszamodik s fejét a gerendához úgy vágja, hogy darabig eszméletlenül ott hever. Onnan későre felkelt, de a piacon nem mehetett keresztül s már másodsor esedett az előbbi útás következtében. Harmadnapra iszonyu kínok között meghalt.

Sulucz darabig vitte, lévén neki szépecskén jószága. 1856. körül belomerült az ivásba, egy év alatt majdnem egészen elvesztette szemévilágát, részeges gazdasszonya szeszélyeinek kivolt téve, gyermekei közül kettő hivatalban, a más iskolában, — egyedül valóságában ugyszolva, rokonainak intéssei ellenére, mindenét elprédálta elannyira, hogyha bátyja a balázsfalvi érsek 1858. tavaszán történt halála alkalmával maga nem gondoskodik a temetésről, saját vagyonából még koporsót sem tudtak volna csinálni.

Térjünk a tárgyra.

A két asszony jól tudta, hogy férjeiket elpusztították s mégis a mikor Suluczról elvitték a több menekül-

tek közé Tóbiás Sándorhoz a gőz. egyesült paphoz, nem volt szabad mégcsak a hullákra is tekinteni, nemhogy fájalmukat valamiképp kimutassák

A katonaság másodsori bejövetele alkalmával a két nő életben volt még.

A megkíséretett kivonuláskor ok is elindultak.

Félelem és rebegés közt haladtak (gyalog) Oserbuj felső végeig, a hol a három hátulsó ágyut az oláhok elfoglalták, Hatvani a vezér s a katonaság fegyverüket eldobva elszaladtak.

Védtelemül maradt feles számu gyermek és nő, kik a megukat fntással megmentani igyekezésktől elmaradtak és még érett férfiak is, a kiket szorosabb családi kötelék tartott lelánolva e helyhez, hol bizonyos halálukat bevárni kénytelenek voltak.

Igy maradt e két nő is.

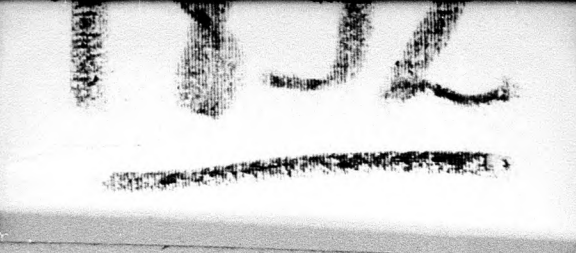
Az oláhság közelebb nyomult hozzájuk, lelketlenül öldökölve mindenkit, kit útjában talált.

Elérkeztek néhányan hozzájuk is. A mütéthez kezdének. Először kikeresték, nem lenne-e ingyen való fáradság a nyomorultakat meggyilkolni? nem találnak-e valami haszonra válót nálok. Miután a legaljasabb módon megmótózták s mindenüket elvették, láncsát s vasvillát vettek elő, ha tán a félelem valami elrejtett vagyon elárulására indítaná.

E percben tőlük nem messze öldökölték a legkínosabban városi tanácsos Koncz Lajosnak nejét.

A két asszony közül Benkőné a földre verték s ütötték halálra. Dioszeginének egy oláh a hasának láncsát, a másik a szemének vasvillátartva az utolsó szurást akarák adni, a midőn három oláh vezér (Vaszi Györgye Vidron kapitány, Fogor a kerpenyesi g. n. e. pap és Koroly Petru kerpenyesi kapitány) lóháton sebesen vágatva és a kitelhetőleg kiabálva e szavakat: „A parancsolat Jancutól az, hogy a fegyverteleneket, úőket és gyermeket bántani nem szabad oda érkeztek.

A
Kovács S
rosvásárh
vagyont
forintot.
Az
hogy az
az idén
pont ügy
mint tava
A d
választmány
dalni, 1
sőkönyvi,
ülés tartat
58 volt.
könyvi vég
és bizottsá
egyesülete
A t
örökös és
szesen 17
szaporodtat
fiókválaszt
Hétaluban
Hódmezővá
lasztmányo
idő szerint
A je
közö részé
Vagy
törzsvagyon
lentésünk
i. év. szep
hat a tavas
dott. Benn
alapsítvány
nincs benn
lás báró S
matban vas
lőleg esedé
goktól 513
des tagoktó
8 kr, vagy
fenti tőkeva
pitványát, n
hivatalos be
ben az egyé
randó vagy
igen szép ös
magyar tars
ez összegnek
tekeny része
székely föld
kezésre álló
nek elkölthe
dani, a mit
célhoz képes
tevékenység
kezdett uton
Intézm
miutahogy eg
sokra, hanem
mények létre
fekteti műkö
jövdelem. A
és segélyeik
ságu összeg.
eddig alkotta
magyar felek
séggel és fi
oly kapcsolat
szükségletek
nyezésével és
intézmények
létesülhetének
Egyesüle
könyvtárain, g
kivül kilencev
négy állandó
tézmenye.
Mellözve
részesülő közin
M. K. E. akci
Dalos kö
eredménye, ho
Deák Gerőtől
hét mulva.
Erdélyr
nevezetes alko
rehozatsla vo
lom az Emke
egyesületbe is
részi Kárpát E
zárásunknak

nem paktálunk.
 tikaik értelme, az
 ója a magyar
 somnak. Az az
 gátja, a politikai
 Fonák felfogás
 gy ha úgy tet-
 z. Ez alapfölté-
 eljesítsük. Kéri,
 E-nek. Elteti az

Ugron Gáborra
 kkal mond kö-
 melyet felénk
 ezután meg
 a kívül együtt
 a ki ki mint
 az országrészt
 Hosszasan fej-
 a az államnak
 grótot, az egye-
 dr, egyetemi
 két gyermekét
 5 éljenzés és
 ndor Józsefre,
 Éljen Sipu-
 Rákossy La-
 6 óra felé

ra indult a
 nő közönség
 r gróf, az E.
 gron Gábor,
 E. elnöke-
 grótot, utána
 ép riadó él-
 egy e kitün-
 szól, hanem
 ját szolgálja.
 zkodott min-
 i hatást tett
 jelöli meg
 foguia.

ve Apponyit

évéről.

ollából vas-
 vi közgyűlé-
 vi életének.
 eredményeit
 bet buzdít-

emben fo-
 tésére, oda
 ueket nem
 embereket

let nélkül
 után siker-
 zólna ma-

kapta esz-

kapitány
 hogy e
 az eskü
 elvész,
 ditá őket

en, mig
 t leültet-

elindult
 egy nyug-
 dalomba
 a ki-
 „mire
 ja meg-
 midőn a
 vicságra
 sen in-
 merte
 a, kérte
 got, ha-
 sak így

A lefolyt évben végrendeletileg két jeles [hazafi: Kovács Sándor nagy-nyedi mérnök és Dersi János marosvásárhelyi birtokos hagytak jelentékeny alapítványi vagyont az E. M. K. E.-re: amaz 43. 600 emez 10,000 forintot.

Az adminisztratív működés kiterjedésére jellemző, hogy az E. M. K. E. postai küldeményeinek folyó száma az idén 35.000 volt, 10.000-rel több, mint tavaly, a központ ügydarabjai pedig 4000-re rugtak, 1000-rel többre, mint tavaly.

A dévai közgyűlés óta a központban: 9 igazgató választmányi, 20 igazgatósági, a bizottságok: 15 irodalmi, 1 közigazgatási, 3 segélyező, 3 könyvtári, 2 olvasókönyvi, 1 kongresszusi, 2 kárpátügyi, 1 bérházügyi ülés tartott. A középpontban tartott ülések száma tehát 58 volt. Maga az igazgató választmány 100 jegyzőkönyvi végzést hozott, a direktorium s a szakosztályok és bizottságok ugyanannyit hozhattak összevissza. A főkönyvtárak 100 nést tartottak.

A tagok létszáma ez idő szerint így áll: van 1854 örökös és alapító, 11.079 rendes, 4500 pártoló tag; összesen 17.433. A lefolyt évben az alapítók 66 taggal szaporodtak s alapítványaik összege 63.863 frt 42 kr. A főkönyvtárak hálózata egyre növekszik: Brádon és Héctaluban már megalakítottak, Szegeden, Szabadkán és Ildom-zvásárhelyre pedig elő vannak készítve a főkönyvtárak. Az összes vidéki választmányok száma ez idő szerint 61.

A jelentésnek a vagyona és intézményekre vonatkozó részéből a következőket adjuk.

Vagyon. Tavalyi évi jelentésünkben 50,000 frt évi törzsvagyon növekedést mutattunk ki. E pillanatban jelentésünk ennél is kedvezőbb. Egyesületünk törzsvagyon 1. év. szept. hó közepén 563.818 frt 30 krt tett ki, tehát a tavali közgyűlés óta 78,280 frt 53 krral szaporodott. Bence van ebben igaz, Kovács Sándor fejedelmi alapítványa is, mely az egésznek felénél többet teszi; de nincs benne a Dersi János 10 000 frt s az Orbán Balázs báró 8000 frt alapítványa, melynek bevétele folyamatosan van. Egyesületünk összes künn levő s megfelelőleg esedékes betolyandó várandósága még: örökös tagoktól 5134 frt 16 kr, alapítótól 48,888 frt 57 kr, rendes tagoktól 61,333 frt 61 kr pártoló tagoktól 4268 frt 8 kr, vagyis 119,624 frt 42 kr. Nem szerepeltettük a fenti törzsvagyonban a Kun Kocsárd gróf fejedelmi alapítványát, melynek értékét, ha a Bartha Miklós alelnök hivatalos becslése szerint 221,557 frtra vesszük, az esetben az egyesület jelen összes alapítványi, tőke és várandó vagyon 905,009 frt 72 kr, viszonyainkhoz képest igen szép összeg kétségtelenül s tüneményeszerű a fejlődő magyar társadalom életörténetében; minthogy azonban ez összegnek egy része még csak remény, másik jelentékeny része pedig egyetlen nagy alkotásra, az algyógyi székely földmives iskolára fordítatik; a tényleg rendelkezésre álló tőke ma csak az 563,528 frt 30 kr, s ennek elkölthető kamatait tekintve nem habozunk kimondani, a mit hátrább is mutatunk, hogy ez csak annyit a célhoz képest, melyre szövetkeznénk, hogy megfeszített tevékenységre és áldozatközösségre buzdítson a jól megkezdett uton.

Intézményeink: A jelzett törzsvagyon tekintve, minthogy egyesületünk nem időleges becsü jutalmazásokra, hanem rendszeres és biztosított fennállású intézmények létrehozására törekszik, tehát a kamattörvényre tekinteti működését: 38—40,000 forint biztos és pozitív jövedelem. A főkönyvtáraknak saját szükségleteikre és segélyeikre felhasználható 25% ka bizonytalan nagyságu összeg. Erre a jövedelemre alapította egyesületünk eddigi alkotásait és pedig vagy önállóan, vagy pedig a magyar felekezeti egyházi főhatóságokkal, állammal, községgel és főkönyvtárak birtokossággal, értelmiséggel oly kapcsolatban, hogy az egyesület vállalta magára a szükségletek fő vagy jelentékeny részét s ezért kezdeményezésével és közreműködésével kovásza, alapja lett az intézmények egész sorozatának, melyek különben nem létesülhettek volna.

Egyesületünknek egyéb akcióin, kiadványain, nép könyvtárain, gyakori egyszersmindenkorra szóló segélyen kívül kilencvennégy erdélyrészi községben van már száz-négy állandóan biztosított, önálló vagy segélyezett intézménye.

Mellőzve a fenntartási költségben vagy segélyben részesülő köztintezetek egyenkinti felsorolását, — az E. M. K. E. akciók néhány fontosabbikát ismertetjük:

Dalos körök. Ilyenek alakítására irányult mozgalom eredménye, hogy három kör máris megalakult, s az Emke Deák Gerőtől egy megfelelő dalos könyvet ad ki pár hét múlva.

Erdélyrészi Kárpát-Egyesület. Az egyesület egyik nevezetes alkotása a lefolyt évben egy új egyesület létrehozatala volt: ez az E. K. E. A magyar társadalom az Emke felhívására szép számmal sietett az új egyesületbe is beállni s merjük jósolni, hogy az Erdélyrészi Kárpát Egyesület a legrövidebb idő alatt szép hazarészünknek nemcsak egyik fölötté üdvös hatású társ-

dalmi intézménye, de az ország egyik leghatalmasabb ilyenmü szervezete is lesz. Az új egyesület már is különösen két uttörő intézkedést hozott: egyik, hogy majdnem létrejöveteleivel egyidejűleg szép képekkel ellátva kiadta az erdélyrészi furdők Hankó Vilmos dr. készítette szakszerű leírását, mondhatnók az újabb időkben elsőt e cím alatt; s másodsor, jelen közgyűlésünkkel egyidejűleg, ide Maros-Vásárhelyre furdőgyi-kongresszusra hivta egybe az erdélyrészi érdekelt furdő birtokosságát furdőink felemelése, különösen pedig egy kárpát-egyesületi balneologiai, turisztikai szakközölny kiadása érdekében való megfelelő megállapodások hozatala végett. Harmadik alkotása küszöbén és előkészület alatt van: a borvölgyi furdő egyleti kezelés- s ezzel országrésznünk egyik legfelsőbb pontjának turisztikai művelés alá vétele. Egyesületünk az idénre 600 frtot vett fel budgetjébe a fiatal egyesület támogatása címén, nem is szólva a munkában való támogatástól, mely a megalakulásig hóuapokon át foglalkoztatá és igénybe vette a főtitkári hivatalt. Ő felsége ez év jul. 18 án Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával az ifjú egyesületnek adta át 30 esztendőre a gyönyörű borvölgyi furdőt 6 hold tenyves területtel.

Emke uti kalanz. Magyar nyelven hiányzott országresznünk mind maig egy ily nagyobbabású és gyakorlati munka. A mű első kiadása 2000 példányra már fogytán van s a második kiadást igazgató választmányunk, az elsőnek esetleges hibái kiigazításával, egy pár európai nyelven is megjelenteni elhatározá. Csáky Albiu gróf kultuszminiszter ur a könyvet beszerzésre ajánlá a hazai középtanintézeteknek s Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszter ur annak megjelenését tárcája terhére 600 forinttal támogatta.

A jelentés további részeiből kiemeljük a következőket: Közigazgatási érdekeink szolgálatában az Emke számos magyar pénzintézetet támogatott beteteivel, a saját uán pedig agitációt fejtett ki a Reiffisen-féle közszézi hitelszövetkezetek alakítása érdekében. Az iparosoktatás érdekében szakiskoláinknál az Emke stipendiumokat tűzött ki, a kultuszminiszteriumnál megsürgette a magyar iparos inas iskolák számának szaporítását, végül a székely gazdasági érdekek dolgában memorandumot terjesztett a kereskedelmi miniszterhez, foglalkozván a székelység regenerálásával, telepítési, kivándorlási ügyeivel s a cselédkérdéssel. Az Emke indítványára vétetik revizió alá az erdélyi katonai térép s iratja meg az akadémia Erdély monografiáját.

Miután a jelentés az ügyrendről, a perselyekről, sorsjátékról, az egyesület házáról stb. szólt, — az országos közmívelődési szövetség kérdéseire tér át. Előadván a kérdés historikumát s a fővárosi iskolaegyesület történeti szakítás okait, mely egyesület egy alapszabálytervben a közmívelődési szövetség központjává magát szánta, — így nyilatkozik:

Igazgató választmányunk, eddigi közgyűléseink következetes elvi álláspontjánál s magának a kongresszusnak idéztük határozatánál fogva eszabályzatnak még csak tárgyalásába sem bocsátkozott, ellenben elhatározása, hogy egyesületünk az 1887. évi kongresszus végmegállapodásához hűségesen ragaszkodik, egy, az Emke fővárosi választmányával "illetve ekként az Emkével egyetértőleg s a "felgyűlt és előkészített anyaghoz képest" egybehívandó kongresszuson részt vesz: da határozottan kéri a számára biztosított jognál fogva az ügyrendre, tárgysorozatra, a kongresszus szervezésére való előzetes befolyást. Oly programhoz, minő a multkori vala, mely politikai pártok által megvívandó célokat foglalt magában, már előre sem járulhatunk. A szövetségi tervezetre nézve pedig eltekintve annak kritikájáról s elvi meggyőződésünktől, elegendő lesz a melyen tisztelt közgyűlés előtt e szabályzat készítése közben felmerült és hazngoztatott ama felfogásra rámutatunk, mely szerint nem is az erdélyi részben van a legégetőbb szükség és veszedelem, hanem ez csak másodlagos és alárendelt, s más területek közmívelődési bajainak megoldásával e kérdés önmagától megoldódik és elesik. E felfogással szemben aggodalom kell, hogy eltöltsen szívünköt már a kiindulás alapjában is: és mint hazánk és nemzetünk örüllői ingathatatlanul kell állanunk a résen, hol a törés a legbraszatöbb és a legnagyobb!

Az ügy, az eszme, a mozgalom érdekében azonban annál nagyobb örömmel üdvözli az Emke magától érthetőleg egyes testvéregyesületek közvetlen és önkéntes alakulását, belülről való természetes fejlődését, s területén erős virágzását. E tekintetben egyesületünk a legerőteljesebb erkölcsi és szellemi kapcsolatra, úgy mint eddig is, nem csak teljes lélekkel kész, de azt, miként mindig állhatatosan kereste, most is keresi s boldognak érzi magát valahányszor a természetes fejlődés ezen menetében a maga útjára és példájára mutathat.

Végül kiadjuk a jelentésnek a jövőt illető programszerű befejezéséből a következőket:

"Csak az iskolákat tartva szem előtt, eltekintve egyéb bajoktól, csupán hozzáférhetőleg adataink szerint is az erdélyi rész harmadfélezer községe közül legkevésbé egytizedrészt olyan, melyben a rossz magyar felekezeti, az ellenséges jó vagy rossz (többnyire rossz) nem magyar

felekezeti iskola jökorban levő nemzeti szellemü iskolát követel. De nem véve ennyit, csak kerekszám 300 ily iskolát a mennyire feltétlenül szükség van, a legegyszerűbb s a közoktatásügyi miniszter legutóbbi évi jelentésében alapul vett számítottal is körülbelül 1 millió forint befektetési és beruházási tőkét s ezenkívül 150.000 frt évjáradéknak megfelelő további 3 millió, összesen 4 millió forint tőkét követel. Hol vannak azonban az óvók, menedékhelyek, melyeken a törvény magában még nem seghet, a népkönyvtárak és a többiek, s legfőképpen és első sorban a még mindig legelső kulturintézményt képező magyar egyházak szükségletei? Az erdélyi ev. ref. egyházkerület papi állomásainak felénél több negyedostályu. Hogy a r. kath. egyház is különösen tanitók dolgában az általános nyomorúságon nem áll felül, a püspök ur gyakori betérésztéseiből kitünik. Egész hazánk összes 16.622 iskolája közül csak 786, azaz 4.73% az állami iskola: ellenben 13.02% (2.162) a gör. kath. 10.74 (1.785) a gör. kel. 8.63 (1930) részben német luth. s a 11% (1.919) községi iskolából is 1/3-ban nem kizárólag magyar, vagy nem is magyar a tanítási nyelv.

Államunk budgetjében leghátul áll a két honvédelmi rovat: a közoktatási és honvédségi; előbbi zlig teszi ki a rendes kiadások 1 1/2—2%-kát s ebből is körülbelül 2 millió a kizárólagosan népoktatásra fordított összeg, vagyis a rendes kiadásoknak már csak törtszám-ban kifejezhető (körülbelül 0.5%) hányada. Mi jut ebből az erdélyi részre, a hol épen a fenti felekezeti arányok mellett, 2 és fél millió nem magyar etnografiai népten-terben 600,000-ból álló, részben szétszórt magyarság, részben hullámverések közt küzködő maroknyi székely lakosság van; a hol adataink szerint 30 millióra megy a többnyire magyar birtokon fekvő jelzálogkölesön, s a hol rövid idő alatt ellenséges és hazafiatlan kezekben 30 oláh pénzintézet alakulhatott. Mire intenek, mire tanítanak e számok? Arra, hogy Isten világosítsa fel azt a magyar embert, ki közmívelődési mozgalomk utjában áll, s áldás kísérjen minden fillért, mely észrevétlenül a nemzeti önvédelem szomorú, de szent perselyébe hull. Nem tehetünk arról, hogy Mohács óta folyton elvzrés és örvény vala végzetünk: de arról, hogy megerősítsük és kifejlesszük magunkat, most, mig a gondviselés kedvezése a miénk, igen is tennünk kell s e tekintetben nem habozunk a mértéket föllálatani, hogy az Emke nyilvántartó könyvei a nemzet egyes tagjai lelkiismeretének mutatói."

Az erdélyrészi ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

Alig végezte el a r. hath. status szeptember hó 22 en közgyűlését, mely rövid tartalma dacára sokat végzett, rá négy napra az ev. ref. egyházkerület hívei gyűltek össze. Szinte kedvünk volna összehasonlítást tenni a kettő között s habár szervezetre nézvélyenyeges a különbség, mégis sok oly dolog van, mely alapul szolgálhat mindkettőnél az előnyös és hátrányos körülmények megítélésére. Eltekintve egyebektől, könytelenek vagyunk az ev. ref. egyházkerületi közgyűlések vezetésében egy nevezetes, már évtizedes hátrányra mutatni s ez az, hogy a személyi tekintetek és érzelmek annyira uralkodtak s e miatt az egyházi és világi körökben annyi kellemetlen surlódás merült fel, hogy ezt éppen egyházi férfiaktól az evangéliumi szeretet és béke palástos hirdetőitől mindég és minden körülmények között alkalmazva látni, éppen nem találjuk épületesnek. Hol erőszakoskodás, hol ravasz-ság, hol pathoszteljes okoskodások járnak mindcsak egy célra, az ellen párt teljes és tökéletes levezésére, nem pedig, mi illőbb és keresztényibb volna: kibékítésére. A közzelebb lefolyt gyűlés részben szintén ezt a tanúságot szolgáltatta hogy az egy akol, egy pásztor tana ily módon is érvényesüljön.

A világi elemből nagyon sokan hiányoztak, különösen a tavalyi milliós kölesön harcosai közül, azt hívének, hogy a miut szóbeszéddel jelezve is volt, szép és csendes gyűlés lesz. Hát hiszen lehetett is volna.

Főtiszt. Szász Domo os püspök ur szép imát mondott a szept. 26-án megnyitott gyűlés kezdetén, ezután b. Bánffy Dezső főgondnok vázolta a lefolyt év történetét s kijelentette, hogy még áldozatok árán is megnyugtatta skarta látni a bizalmatlankodókat a helyreállítani a felzavart békét.

A mindjárt megalakított bizottságok névsorában már látszottak a nagy béke nyomai. A kik tavaly zavrogáltak, alig kaptak helyet. A nagy terjedelmű s érdekes püspöki jelentés után a tanügyi jelentés olvastatott, melynél gr. Kun Géza, nem lévén az előadóval egy nézetben a görög nyelv tanítására nézve kérte, hogy a közgyűlés fejezze ki ohajtását arra nézve, hogy a görög nyelv a ref. felekezeti iskolában kötelezőleg tanítassék. B. Bánffy D. elnök azonban nem engedte, hogy e kérdés most tárgyalassék, hanem külön indítvány beadására hivta fel a grótot.

Elfogadta ott az igazgató tanács azon javaslata, mi-

szerint a ref. tanárjelöltek segélyezésére alap állíttassék oly módon, hogy az egyes kollégiumokban végzett tanárjelöltek tanulmányaik befejezése után az illető intézetben működjenek néhány évig.

Déli 1 órákor b. Bánffy Dezső kijelenti, hogy d. u. 4-5 óráig szavazás lesz a zsinati képviselőségre, konventi tanácsra s több bizottságra. Más gyűléseken nem az lévén az eljárás, hogy az első napon már szavazzanak, az újítás, némelyek „foyasnak“ nevezték, igen természetesen úgy meglepte a „zavargó pártot“, hogy idejük se volt a már készen álló s kinyomatott cédulákat osztogató „béke párt“ ellenében tagjait összeszedni, kiknek nagy részét más napra várta. Az eredmény teljesen a „békepárt“-nak kedvezett. Dr. Kovács Ödön theol. tanár, ki évek hossza során a konvent tagja és jegyzője volt, kimaradt; ugyancsak ő és id. Háspar János, Hegedűs János, Sylvester Domokos kihagyták a zsinati képviselői állásból. Hanem aztán nem volt hiány a sajnálkozásban, mert hát „nem hitték volna“, hogy dr. Kovács Ödön kimaradhasson. Ejjnye na! Még csoda, hogy Zeyk Dániel a n.-enyedi egyházmegyében aligondnok lett; persze őt nem a kolozsváriek kandidálták.

Hosszas és érdekes vita folyt 28 án az igazgató tanács azon javaslata felett, miszerint azon egyházközségekben, melyekben papi kepe nem fizetetik, közvetett választási rendszer hozassék be. Különösen Sándor József — az Emke főtitkára — beszélt ezen javaslat ellen szónoki hűvel s már b. Bánffy Dezső ki is nyilatkozta, hogyha a gyűlés kívánja visszavonja a javaslatot, midőn szavazásra kerül a sor, az igazgató tanács javaslata fogadtatott el.

Délután újabb választások voltak. Ez alkalommal megválasztották a n.-enyedi theol. akademiahoz a kitűnő képzettségű Józsa Zsigmond a hébernyelv és ó szövevényi írásmagyarazat tanszékére, továbbá a matematikai tanszékre Fogarasi Béla, eddig segédtanár, ki bizalomra teljesen méltóvá tette magát.

VEGYES HIREK.

— **Gyászír.** Fekete lobogó leng a vármegye házában, szomorúan jelezve, hogy Fritsch Vilmos, a vármegye régi tisztviselője a verespataki járás főszolgabírája f. hó 9-én meghalt. Teljesen meglepő volt e váratlan halál, melyet igaz részvéttel fogadott mindenki mélyen sajnálva, az özvegyét és árva gyermekeit.

— **A szűret** f. hó 16-án kezdődik megye szerte, ha nem is sok, de kitűnő bor lesz, különösen a hegyalján. A must ára hecöliterenként az asztalinal 15 frt. fajboroknál 20—25 frt.

— **Színházi hírek.** Deréki Antal színtársulata, lényegesen megerősítve, még csupán néhány előadást tart városunkban, és innen Seps-Szent-György-e teszi át állomását, hol a társulat a multból már előnyösen ismeretes. Hétfőn, kedden és szerdán a társulat Maros-Ujvárt rendez három operette előadást és ez idő alatt gondosan készülnek Borsay Samu zenetanár „Cigányver“ című új operettjére, mely mint értesülünk Mátray Margit, Cserváry Irma, Oláhán, Deréki és Liptay közreműködésével már pénteken e hó 16-án kerül színpadra. A műsor csütörtökre, szombatra és vasárnapra szintén jeles ujdonságokból lesz összeállítva és így remélhetjük hogy a közönség ezután szintén melegebb érdeklődést fog tanúsítani.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Fekete, fehér és színes selyemkelmék

métere 60 krtól 15 frt 65 krig, egyszerű és mintázott. — Ca. 240 különféle fajta és 2000 különböző színű, méter vagy vég száma bérmentve küld. G. Henneberg es. és kir. udvari szállító Zürichben, mintákat azonnal küld. „Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó.“

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az 22—34

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseink gyorsasága, alaposága és sokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „EGYETÉRTÉS“-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legérdekesebb s e mellett tárgyalások hű tudósítást egyedül az „EGYETÉRTÉS“ közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „EGYETÉRTÉS“ kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „EGYETÉRTÉS“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, annyi regény olvasmányt ad mint egy lap sem. Két, három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „EGYETÉRTÉS“-re, melynek előfizetési ára hora 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „EGYETÉRTÉS“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

3531—891. tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által b. Bánffy Jenőnek ismeretlen tartozkodású Benkő István elleni végrehajtási ügyében végrehajtási kérelmére a végrehajtási árverés 116 frt tökétkövetés és ennek 1888 évi jan. 1-től járó 8% kamatai 13 frt 50 kr. perbeli, 5 frt 20 kr. végrehajtási már megállapított, valamint a jelenlegi 7 frt 50 kr. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő ügyvéd Benkő Márton ügygondnok által képviselt ismeretlen tartozkodású Benkő Istvánnak a m.-beczei 58 sz. tkvben A f. 5. 9. 16 és 17—22. rsz. a foglalt ingatlanokból 8% részi jutalékra 1172 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés 1891-ik évi november hó 6-dik napján d. e. 10 órákor M.-Becze község házában fog megtartatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 30, 60, 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál és M.-Becze község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint tknyvi hatóság. Nagyenyed, 1891. július hó 5.

CSERNÁTONI VAJDA, kir. jbró.

Sz. 1024—891.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Lóvy Henriknek a nagyszabenyi földhitelesítézet végrehajtásának, Mark Szimion és neje végrehajtást szenvedők elleni 62 frt és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tohái 31. sz. tkvben A f. 1.—12 r. sz. 32, 33, 612, 651, 1013, 1028, 1166, 1195, 1224, 1254/1, 1500, 1620 és 1912 hrsz. a foglalt ingatlanaira 1237 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1891. évi november hó 6-ik napján d. e. 9 órákor Tohát község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik végrehajtató és utójárlat tevő kivételével kötelesek az ingatlanok 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kiküldötti kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénzben a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismerrényt átseglyáltatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi. hatóságtól Balázsfalván, 1891. augusztus hó 15-ik napján A kivonat hitelül

KÖRÖS ENDRE,

kiadó.

Sz 2485—891.

tkvi.

Arverési hirdetmény

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság által, a kir. kincstárnak Groza Nicolae I. Jakób elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 101 frt 49 kr. adótarozási tökétkövetés ennek 17 évi hó ik napjától járó 6% kamatai 5 frt 66 kr. végrehajtási már megállapított valamint jelenlegi 4 frt 50 kr. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett, végrehajtást szenvedő Groza Nicolae I. Jakóbnak a muzsina 106 sz. tkvben A f. 1—21 rend. sz. a. ingatlanaira 340 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés 1891. évi november hó 3-ik napján délelőtt 10 órákor, Muzsina községe házában fog megtartatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató kivételével készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerő válta után 3 egyenlő részletben 30, 60 és 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a n.-enyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál és Muzsina község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság Nagyenyed, 1891. június hó 14-ik napján.

CSERNÁTONI VAJDA, kir. jbró.

2634—891. sz

Arverési hirdetmény.

A nagy-nyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság által a kir. kincstárnak m. lapádi Gyórfi Kata és társai elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 78 frt 10 kr. tökétkövetés, ennek 6% kamatai 7 frt 20 kr. végrehajtási, már megállapított valamint jelenlegi 4 frt 50 kr. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedők kiskoru Gyórfi Hata. János István és Györgynek a m. lapádi 54 sz. tkvben A f. 1 rend. 121 hr. sz. alatti faházból őket illető felerész jutalékokra 80 frt valamint ugyanazonoknak a m. lapádi 53 sz. tkvben A f. 1—13 rend. sz. alatti ingatlanaira 568 frt megállapított kikiáltást árban elrendelte.

Az árverés 1891 évi november hó 4-ik napján d. e. 10 órákor m. lapádi község házában fog megtartatni. Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató kivételével készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 30, 60, 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagy-nyedi kir. adóhivatalnál mint letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi. hatóságnál és M.-Lapádi község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint tknyvi hatóság Nagy-Enyed, 1891 évi június hó 29-ik napján.

CSERNÁTONI VAJDA, kir. jbró.

Sz. 477—1891.

Arverési hirdetmény.

Alóltir kiküldötti végrehajtató az 1881. évi LX. t. c. értelmében közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 324/889. sz. végzése által dr. Vagner Jenő végrehajtató javára nagyenyedi Radivó Ottó ellen 1086 frt 1 kr. töké s járulékaik erejéig elrendelt végrehajtási alkalmával bíróság lefoglalt és 867 frtba becsült szikvizépg teljes felszereléssel, 300 syphon gépes fekérv. 60 drb. színez. üveg, 1 pejszürü 10 éves ménló, 1 vas tengelyű egy ló után festett szekér, 1 lóra hám felszerelve, álló ingóságok nyilvános árverés útján eladának.

Mely árverésnek 3248/1891. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen vagyis Nagyenyeden a Várszeg-utóban alperes lekasán leendő eszközölésére 1891-ik évi október hó 29-én délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és venni szándékozik ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 0880-ik évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő a k. r. s. Nagyenyed, 1891. okt. 5.

GAJZÁGÓ SIMON, kir. bir. végrehajtó.

Szám 2820—91

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság által a n.-enyedi kiségitő takarékpénztárnak nagylaki Izsák Lajos elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 306 frt tökétkövetés és ennek 1890. évi feb. hó 27-től járó 6% kamatai 8 frt 60 kr. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 7 frt 50 kr. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Izsák Lajosnak a nagylaki 254. sz. tkvben A f. 1—4 rsz. a. ingatlanokból őt illető felerész, jutalékára 114 frt 50 kr. továbbá tekintettel a végr. törvény 156 §. a) pontjára az Izsák Lajos és neje Klein Julianna nevére felvett a n.-laki 264 sz. tkvben A f. 1 rsz. alatti egész fekvőre 78 frt, a 259. sz. tkvben A f. 1—2 rsz. a. egész fekvőre 76 frt, a 300. sz. tkvben A f. 1. r. sz. a. fekvőre 23 frt és a 302. sz. tkvben A f. 1. rsz. a. fekvőre 22 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés 1891. évi nov. 3-ik napján d. e. 10 órákor Nagylak községe házában fog megtartatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató kivételével készpénzben, vagy óvadék képes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 30, 60 és 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál és Nagylak község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagyenyeden, 1891. jun. 30.

CSERNÁTONI VAJDA, kir. jbró.

2486—891. tkvi. sz.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tknyvi hatóság által a kir. kincstárnak Paul Petru a hany elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére végrehajtási árverés 81 frt 02 kr. adóhátralek ennek 18 évi hó ik napjától számítandó 6% kamatai 5 frt 65 kr. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 4 frt 50 kr. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Paul Petru a hanynek a muzsina 163 sz. tkvben A f. 1 13 r. sz. alatti ingatlanaira 340 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés 1891. nov. 3-án d. u. 3 órákor Muzsina község házában fog megtartatni. — Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% végrehajtató kivételével készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 30, 60 és 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt a n.-enyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróságnál és Muzsina község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. N.-enyed, 1891. jun. 14.

CSERNÁTONI VAJDA, kir. járásbíró.

Mint Fischer és Heidelberg cégnek bizományossá van szerencsém tudatni, hogy ezen cégnek

összes termékei

nállam gyári áron kaphatók úgy mint:

Tető-fedő pép, cement-fedő és elszigetelő lemezek (Isollir platte.)

mindenféle kátrányos, carbolineum fa rothadás meggátlására; kátrányos ponyvák mindenféle nagyságban fekete és szürke.

Roman Portland és Perlmosi cementek főraktára nálam lévén, ezek mindig kaphatók.

Kovács faszén nállam leszállított áron kapható. 3—3

Bisztritsányi Lajosnál,